

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sž/11/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012201524
Dátum vydania rozhodnutia:	18.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Poláčková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012201524.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35807598, so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., IČO 36864421, so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, proti žalovanému Krajský súd v Bratislave, so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr. 6216/12 z 2. augusta 2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/196/2012-43 z 30. mája 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/196/2012-43 z 30. mája 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením č.k. 1S/196/2012-43 z 30. mája 2013 podľa ustanovenia § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za žalobu.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že žalobca bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku výzvou z 29. apríla 2013, doručenou právnomu zástupcovi žalobcu 6. mája 2013, podľa § 5 ods. 1 písm. a/ a § 8 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o SP“), vo výške 66 € podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov v znení účinnom v čase podania žaloby (ďalej len „sadzobník“).

Žalobca na túto výzvu na zaplatenie súdneho poplatku reagoval podaním označeným ako „odvolanie proti výzve/uzneseniu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu“ doručeným krajskému súdu 21. mája 2013. V tomto podaní žalobca argumentuje, že krajský súd pochybil, keď vydal výzvu na zaplatenie súdneho poplatku, pretože o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok musí súd rozhodnúť uznesením, ktoré má byť odôvodnené podľa § 169 ods. 1 OSP. Keďže výzva odôvodnenie neobsahuje, je nepreskúmateľná. Ďalej žalobca v podaní argumentoval tým, že krajský súd ho nemal vyzývať na zaplatenie súdneho poplatku podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka, pretože žalovaný nie je orgánom

verejnej správy, ale orgánom verejnej moci.

Krajský súd k týmto námietkam žalobcu v napadnutom uznesení uviedol, že § 10 ods. 1 veta prvá zákona o súdnych poplatkoch jasne hovorí o výzve (nie o uznesení) na zaplatenie súdneho poplatku. Krajský súd teda postupoval správne, keď žalobcu vyzval na zaplatenie súdneho poplatku, určil mu 10-dňovú lehotu na zaplatenie súdneho poplatku a poučil ho o následku nezaplatenia súdneho poplatku. Podľa názoru krajského súdu, zákon o súdnych poplatkoch je vo vzťahu k OSP lex specialis, preto bol krajský súd povinný postupovať podľa zákona o súdnych poplatkoch. Je pravdou, že krajský súd je orgánom verejnej moci. V predmetnej právnej veci však rozhodoval podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“), teda v prenesenej kompetencii ako orgán verejnej správy. Ak by Krajský súd v Bratislave rozhodoval ako orgán verejnej moci, nebolo by jeho rozhodnutie preskúmateľné v správnom súdnictve správnym súdom.

Záverom krajský súd uviedol, že podľa § 19 zákona o slobode informácií možno podať opravné prostriedky, ktorými sa žiadateľ môže brániť proti odmietnutiu požadovanej informácie alebo nečinnosti povinnej osoby, ktorá spočíva v márnom uplynutí lehoty na rozhodnutie o žiadosti ustanovenej v § 17 cit. zákona. V § 19 ods. 4 tohto zákona sa ustanovuje, že rozhodnutie o odmietnutí žiadosti možno preskúmať v súdnom konaní podľa osobitného zákona, za ktorý sa považujú ustanovenia § 244 a nasl. OSP. Žalobca využil túto kompetenciu danú zákonom o slobode informácií a obrátil sa na správny súd o preskúmanie rozhodnutia žalovaného, ktorý rozhodoval podľa zákona o slobode informácií v prenesenej kompetencii ako orgán verejnej správy. Nebolo teda možné podľa názoru krajského súdu aplikovať na tento prípad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 39/2007 zo dňa 29. marca 2007, na ktoré sa odvolával žalobca.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, nakoľko považoval výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za nesprávnu. Napadnuté uznesenie (bližšie neoznačené, pozn. odvolacieho súdu) neobsahuje odôvodnenie v zmysle § 169 ods. 1 OSP, a preto je podľa názoru žalobcu nepreskúmateľné. Podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka spoplatneniu podlieha len podanie návrhu/žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu, ktorý je orgánom verejnej správy. Podľa názoru žalobcu však Krajský súd v Bratislave nie je orgánom verejnej správy, jeho rozhodnutie preto nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy; žalobca nežiadal o preskúmanie rozhodnutia verejnej správy, ale orgánu verejnej moci.

Na základe ustanovenia § 19 ods. 4 zákona o slobode informácií došlo podľa názoru žalobcu k rozšíreniu právomoci všeobecných súdov na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí vydaných podľa § 16 až § 19 tohto zákona aj na orgány verejnej moci. Na druhej strane však nedošlo k zakomponovaniu tohto rozšírenia do sadzobníka. Krajský súd nie je podľa názoru žalobcu oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku. Žalobca preto nemôže byť vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu na preskúmanie zákonnosti iného orgánu ako je orgán verejnej správy, ktorým je o.i. aj žalovaný. Preto je žalobca toho názoru, že nemá povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu a zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku bez zákonnej povinnosti tento poplatok zaplatiť, nie je možné. K odvolaniu priložil fotokópiu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 39/2007 z 29. marca 2007.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 OSP. Nenariadenie odvolacieho pojednávania nebolo v rozpore s verejným záujmom.

Pokiaľ ide o posúdenie povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu, podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné sa primárne zaoberať námietkou žalobcu týkajúcou sa postavenia Krajského súdu v Bratislave

ako povinnej osoby podľa zákona o slobode informácií.

Ústava Slovenskej republiky definuje povinné osoby ako „orgány verejnej moci“, ktoré majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku; podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon (čl. 26 ods. 5). Verejnou mocou je taká moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo alebo sprostredkované. Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Verejnú moc vykonáva štát predovšetkým prostredníctvom orgánov moci zákonodarnej, výkonnej a súdnej a za určitých podmienok ju môžu vykonávať aj prostredníctvom ďalších subjektov. Kritériom pre určenie, či iný subjekt koná ako orgán verejnej moci, je skutočnosť, či konkrétny subjekt rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú štátnou mocou vynútiteľné, či môže štát do týchto práv a povinností zasahovať (uznesenie Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej republiky sp.zn. I. ÚS 191/92 zo dňa 9.júna 1992).

Pojem verejná moc je širokým pojmom zahŕňajúcim tak orgány zákonodarnej, výkonnej aj súdnej moci. Preto čl. 26 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky vychádza zo širokej koncepcie povinných osôb, ktoré bližšie špecifikuje § 2 zákona o slobode informácií tak, že ide o :

- štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu ich rozhodovacej činnosti,
- právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou podľa osobitného zákona,
- právnické osoby založené povinnými osobami uvedenými vyššie,
- iné právnické osoby a fyzické osoby podľa osobitného zákona.

Pod pojmom verejná správa rozumieme určitý druh činnosti alebo inštitúciu, ktorá verejnú správu vykonáva. V prvom prípade ide o materiálnu definíciu a v druhom prípade definíciu správy z hľadiska formálneho. Z materiálneho hľadiska je verejná správa činnosťou štátnych alebo iných verejných inštitúcií, ktorá svojím obsahom nie je činnosťou zákonodarnou ani súdnou (Hendrych, D. a kol. Správni právo. Obecná časť. 5., rozšírené vydanie. Praha: C.H.Beck, 2003, s. 6-7).

Na konanie podľa zákona o slobode informácií sa použijú ustanovenia správneho poriadku, pokiaľ zákon o slobode informácií neustanovuje inak (§ 22 ods. 1 zákona o slobode informácií). Správny poriadok v ustanovení § 1 ods. 2 definuje správne orgány ako štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy, fyzické osoby alebo právnické osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. V predmetnej právnej veci je oblasťou verejnej správy, v ktorej je rozhodované, správa na úseku práva na prístup k informáciám.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z.z.“) krajské sudy konajú a rozhodujú ako sudy druhého stupňa v občianskoprávných a v trestnoprávných veciach, v ktorých rozhodovali v prvom stupni okresné sudy.

Podľa ods. 2 predpisy o konaní pred súdmi ustanovujú, v ktorých občianskoprávných a v trestnoprávných veciach konajú a rozhodujú krajské sudy ako sudy prvého stupňa.

Podľa ods. 3 krajské sudy konajú a rozhodujú v správnych veciach v prvom stupni, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Podľa ods. 4 krajské sudy konajú a rozhodujú aj v iných veciach, ak to ustanovia osobitné zákony.

Krajskému súdu však môžu vyplývať povinnosti konať a rozhodovať aj na základe iných právnych predpisov. O taký prípad ide aj v predmetnej právnej veci.

Oblasť slobodného prístupu k informáciám je súčasťou verejného práva, v tomto prípade správneho práva. Krajský súd v oblasti rozhodovania v rámci správneho práva nemá postavenie súdneho orgánu, ale orgánu verejnej správy. V tomto prípade nemožno brať ohľad na to, že žalovaný má vo svojom názve slovo „súd“, pretože orgán v oblasti verejnej správy na úseku práva na prístup k informáciám, ktorý koná a rozhoduje o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie, ktorú má alebo nemá vo svojej dispozičnej sfére, podľa zákona o slobode informácií je správnym (administratívnym) orgánom. V tomto prípade je odlišujúcim kritériom medzi súdom a správnym orgánom kompetencia: kým súd koná v rámci kompetencie podľa napr. citovaného ustanovenia § 7 zákona č. 757/2004 Z.z., správny orgán koná o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie podľa zákona o slobode informácií.

S prihliadnutím na § 1 ods. 2 Správneho poriadku, § 244 ods. 2 OSP a zákon o slobode informácií je možné krajský súd definovať ako inú právnickú osobu, ktorá v oblasti verejnej správy rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, a teda ako správny orgán, prípadne ako orgán verejnej správy. Preto aj právoplatné rozhodnutie žalovaného je preskúmateľné súdom v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti OSP „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“. Konanie o tejto žalobe je následne spoplatnené podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka ako návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, ak v písmenách b/ až d/ nie je ustanovené inak, vo výške 66 € (podľa právneho stavu účinného do 30. septembra 2012, nakoľko žaloba bola podaná 20. augusta 2012).

Krajský súd preto postupoval správne, keď žalobcu vyzval výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu vo výške 66 € podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka. Žalobca bol súčasne poučený, že ak nebude poplatok v určenej 10-dňovej lehote zaplatený, krajský súd konanie zastaví podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Právny zástupca žalobcu výzvu prevzal 6. mája 2013.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva právnomu zástupcovi žalobcu do pozornosti celé ustanovenie § 10 zákona o súdnych poplatkoch. Citované zákonné ustanovenie rozlišuje medzi výzvou na zaplatenie súdneho poplatku a uznesením na zaplatenie súdneho poplatku. Ide o dva inštitúty odlišné svojou formou, podmienkami a následkami nezaplatenia súdneho poplatku na základe nich.

Výzva na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania; následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania.

Na druhej strane uznesenie (§ 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch) na zaplatenie súdneho poplatku je účastníkovi zasielané len v taxatívne určených prípadoch, ak:

- už súd začal konať vo veci samej,
- vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi, ktorému súd ustanovil opatrovníka, pretože nie je známy jeho pobyt, alebo sa mu nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine,
- došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako začal konať vo veci samej,
- ide o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správnych orgánov,
- žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Následkom nezaplatenia súdneho poplatku na základe uznesenia je vymáhanie nezaplateného súdneho poplatku podľa zákona č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov, teda nie zastavenie konania.

Krajský súd správne poukázal na subsidiárne použitie OSP, pretože vzťah medzi zákonom o súdnych poplatkoch a OSP je založený na zásade *lex specialis derogat legi generali* (osobitný zákon alebo ustanovenie ruší všeobecný zákon alebo ustanovenie); osobitným zákonom je zákon o súdnych poplatkoch a všeobecným zákonom je OSP. Preto nebol dôvod, aby krajský súd žalobcu vyzýval uznesením podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, nakoľko neboli splnené taxatívne

podmienky na jeho vydanie, ale správne žalobcu vyzval výzvou podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, u ktorej je následkom nezaplatenia súdneho poplatku zastavenie konania.

Žalobca teda svojím konaním v rozpore s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch sám spôsobil zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že jednotlivé ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch (ale aj iných zákonov vo všeobecnosti), nemožno vykladať izolovane a bez kontextu, a to s akcentom na to, že žalobca je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, za ktorého koná advokát s právnickým vzdelaním.

Vychádzajúc z uvedených skutočností a citovaných právnych predpisov je postup a rozhodnutie krajského súdu v súlade s § 250b ods. 1, § 250d ods. 3 OSP, ako aj v súlade s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/196/2012-43 z 30. mája 2013 ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 250 ja ods. 2 posledná veta OSP.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca nemal v odvolacom konaní úspech a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.